

Pinksteren 2019

Lezing (gezongen)

TOEN DAN DE VIJFTIGSTE GEKOMEN WAS

H. Oosterhuis – A. Oomen

Toen dan de Vijftigste gekomen was der dagen na die eerste
dat zijn graf werd leegbevonden
zaten wij terneer rondom een tafel.
Plotseling geschiede

Zoals aan Mozes in een storm van vuur
werden die dag de tien volkomen woorden
in alle talen te verstaan gegeven
aan alle volkeren onder de hemel

Iedere dag bezochten wij de tempel
en wie ons vroeg getuigden wij van hem
Jezus Messias :
dat de langverwachte nieuwe tijd nu gekomen was
in hem

Wij leefden rond één tafel, deelden twijfel, brood, ziel en pijn
en niemand was in nood
of leed gebrek, en allen spraken vrij
zo zwaar van stramme woorden als zijstraat genomen.

Toespraak

“Toen dan de Vijftigste gekomen was der dagen na die eerste dat zijn graf werd leegbevonden...” “De Vijftigste”, Oosterhuis schrijft het met hoofdletter. Want dat is de Joodse (Joods-Griekse *) naam van dit grote feest: Vijftigste. “Pentekonta”, Grieks voor vijftig, pentecostes, Pentecôte, Pinksteren.

Wat is er zo bijzonder aan die vijftigste? De Vijftigste is de dag waarop onze Joodse familie de openbaring van God op de Sinaï viert. Vijftig dagen na de Uittocht, gevierd met het Paasfeest, gebeurt het: “De Heer daalt neer in vuur” lezen we in het boek Exodus (19,18). God schenkt Mozes, schenkt ons de Tien Woorden, de Thora. We zongen het: “een storm van levensadem, uit de hemel vuur”. Aan de uitgeschudde leerlingen van Jezus, aan ons verdeelt het zich in vurtongen boven onze hoofden.

Met de naam Mozes in het Pinstervier behoeft Oosterhuis ons voor de opvatting, waarmee ik opgegroeid ben, namelijk dat het vuur van Pinksteren het vuur van Mozes **vervangt**, dat het nieuwe het oude testament vervangt, dat de boodschap van liefde komt in plaats van de Wet. Neen, onze vuurtongen komen nog altijd van het vuur op de berg van Mozes.

De levensadem, de Geest, zweeft al op de eerste bladzijde van de Bijbel over de chaos. Hij schept en herschept, tientallen, honderden keren in onze heilige boeken – enkele voorbeelden maar: na Mozes rust de Geest op Jozua, op David, de Geest voert Elia naar de woestijn, de Geest is het die de lijdende dienaar uit de profeet Jesaja bezielt. Diezelfde Geest die over Maria komt, het is de Geest die uit de hemel neerdaalt over Jezus wanneer hij door Johannes in de Jordaan gedoopt wordt, en nu, op de Vijftigste dag nadat God Jezus uit het dodenrijk heeft gevoerd...

...mogen we vieren dit vieren “dat de tien volkomen woorden (nog eens een allusie op de Sinaï), in alle talen te verstaan gegeven aan alle volkeren onder de hemel” – niet alleen aan de Parten, Meden, Elamieten en al de landen en volken die het Pinksterverhaal in de Handelingen der Apostelen opnoemt, de Geest Bevrijder schenkt ons **allen** zijn wijzing, aan ons, aan alle volken in hun eigen taal en cultuur. Een recent nieuwsberichtje zegt: de Bijbel is nu in zowat 1000 talen verspreid.

Het tweede deel van onze lezing bezingt ons leven uit de Geest. De Joodse leerlingen bezochten nog de tempel, nu mogen WIJ er getuige van zijn – wij zongen het vóór de lezing met Psalm 117: “groot om ons heen, die was en is en komt.” De Geest ademt **in** ons, **Hij** doet ons leven, Hij maakt ons vertrouwd met Jezus’ gelijkenissen, brengt ons bijeen rond één tafel, doet ons delen in twijfel, nood en pijn.

Zo eenvoudig is het – en toch zijn we zo zwaar bezig met stramme woorden, met geleerde woorden, met moraliserende en oordelende woorden, we lopen vast in zijstraten – zo toch versta ik de vierde regel van de laatste strofe. Maar dan mogen we bidden: Kom, heilige Geest, kom, maak ons wakker, open ons hart, inspireer, verstevig en versoepel. Een mooie lange traditie verbindt die zeven gaven van de Heilige Geest – wijsheid, goede raad, troost, sterkte... - met elk van de zaligsprekingen van Jezus’ Bergrede.

Tot besluit keer ik terug naar het begin van onze gezongen Pinkstertekst: “vuurtongen stonden boven onze hoofden”. Vuurtongen stàan boven onze hoofden. Vandaag viëren we dat, maar die tongen zijn er **altijd**, zoals ons dat werd bevestigd in het uitzonderlijk symboolgebaar van het vormsel. “De Geest is en komt” - en misschien vooral als we vastlopen in straatjes zonder eind.

Let wel: **wij** zijn het niet die de tongen van vuur op onze hoofden plaatsen – zoals politie of ambulance die even het zwaailicht aansteekt, wij knippen de Geest niet zoals een pc aan op “on”, wij beschikken er niet over, wij bidden er om. In dat besef – laatste woorden van het lied – in dat besef wordt niemand beschaamd – “en niemand werd, wordt beschaamd”. ‘Zoudt Gij ooit ons beschamen.’

Elke seconde dat wij mogen leven is een vonk van “een storm van levensadem uit de hemel, vuurtongen staan boven onze hoofden”. Dank U, Heilige Geest.

Geert Delbeke
De Lier, 9 juni 2019

(*) In het Hebreeuws: “Chavouot”, “wekenfeest”, zeven weken na Pessah, het Joodse Paasfeest; vandaar de Joods-Griekse vertaling “Vijftigste (dag)”